

РЕЦЕНЗИЯ

от Василка Христова Серафимова, доктор

на дисертационен труд на магистър Любомира Любомирова Василева

на тема: „Методика за развиване на специфичната работоспособност при 10 – 12-годишни волейболисти” за присъждане на образователно-научната степен „доктор” по научна специалност 7.6. Спорт
„Теория и методология на спортната наука”

Един от най-важните и значими въпроси за едно общество е състоянието на детско-юношеския спорт. Независимо от грижите, които се полагат, определено отчитаме, че в условията на съвременните реалности, българският спорт при децата до известна степен е подценен. Това е сериозна причина докторантката Любомира Василева да насочи вниманието си именно по тази проблематика, което прави разработения от нея дисертационния труд актуален.

Родена на 26.02.1990 г. в София, тя придобива началното, основното и средното си образование в родния си град.

След постъпването си в НСА „Васил Левски“, тя успешно се дипломира с отличен успех (5,84), като придобива специалностите „треньор по волейбол“ и „мениджмънт на спорта“ – бакалавър и „спортна журналистика“ – магистър (5,90). Последната ѝ образователна степен от НСА „Васил Левски“ е по „Педагогика на обучението по физическо възпитание“ – СДК (2019-2021).

Спортната биография на Любомира Василева е твърде богата – тя е състезателка по волейбол в женските отбори на „Славия“ и „Академик“, младежки национален отбор по волейбол, състезател с успехи в плажния волейбол. Полето на действията ѝ е твърде широко, тя притежава

универсални способности. Проявява се като спортен журналист, организатор на събития, промоутър и супервайзор, ръководител по плажен волейбол към Асоциация за университетски спорт „Академик“ (АУС), треньор по волейбол на ВК „Левски София“ и Волейболно училище „Владимир Николов“, треньор към БФВолейбол – Пом. треньор в щаба на националния отбор по волейбол - юноши до 20 години (2016 година), Ст. треньор по плажен волейбол на юноши до 18 години към Български олимпийски комитет и състезанията от календара на БФВолейбол. Освен това, след конкурс, спечелва позицията „редовен докторант“ към катедра „Баскетбол, волейбол, хандбал“, където е и хоноруван преподавател по волейбол. Регистрира и едногодишен учителски стаж в ЧСУ „Свети Георги“.

В момента съвмества 2 длъжности – треньор по волейбол във Волейболно училище „Владимир Николов“ и хоноруван преподавател по волейбол в Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

Докторатът на Любомира Василева е на тема „Методика за развиване на специфичната работоспособност при 10-12 годишни волейболисти“. Научен ръководител е проф. Димитър Петров Михайлов, доктор.

За написване на своя дисертационен труд, дисертантката извършва 8-годишна дейност.

Въведението е кратко (2 стр.), изтъкват се някои характеристики на волейболния спорт, като същевременно се акцентира върху „специфичната работоспособност при подрастващи волейболисти“.

В **първа глава** на дисертацията е изложено състоянието на проблема по литературни данни (64 стр.). Според нас, би трябвало в известна степен да се намали обемът на тази част, като се изключат някои по-отдалечени

във времето публикации, така също и автори, което би спомогнало за повече пропорционалност в целия труд.

Съставните части на първа глава *„Теоретични основи на изследването“* са съответно:

„Морфологични, физиологични и психологични особености на пубертетната възраст“ (11 стр.). Дисертантката се спира върху всички тези характеристики на младите волейболисти, с особено внимание към тази възраст. Цитират се руски и български автори, превърнали се в „класици“ в областта на спорта.

Във втората част *„Волейболът като средство за хармонично развитие на подрастващия организъм“* (3 стр.) Любомира Василева отразява положителното въздействие на волейболния спорт върху човешкия организъм. Застъпва се идеята за по-ранен старт на тренировъчната дейност. Подчертава се сложността на този магически спорт поради комплексното проявление на горецитираните характерни особености.

Според нас, за повече стройност на изложението, по-добре би изглеждал материалът, ако I.1.1. и I.1.2. разменят местата си.

Третата част е *„Същност на спортната тренировка при 10 – 12-годишни волейболисти“*. Тук би следвало да се посочат автори, чиито публикации засягат проблема само на подрастващите, както и собственото виждане на Л. Василева. Според нас, въпросът за двигателните качества трябва да се разглежда от гледна точка на същите при подрастващите. Мнението ни по тази проблематика е, че би трябвало да обвържат в по-голяма степен двигателните качества в единство с технико-тактическите умения (частта съдържа 50 стр.).

Така представеният литературен преглед завършва с работна хипотеза, която е формулирана добре.

Втора глава „Цел, задачи, методика и организация на изследването“ съдържа 35 страници. Считам, че целта и задачите са правилно формулирани. Останалите компоненти на методиката също са представени добре: предмет, обект и изследвани лица. При последния се наблюдават две групи – за предварителен експеримент (56 момчета на възраст 10 – 12 години) и за основен педагогически експеримент 36 момчета. Тази съвкупност включва 21 момчета (експериментална група) и 15 момчета (контролна група). И с двете групи се провеждат по 2 изследвания. Общ брой на изследваните лица – 92 момчета.

Методиката на изследването се позовава на: литературно проучване, анкета, антропометрия, спортно-педагогическо тестиране, групирани в антропометрични тестове (4 бр.), двигателни (12 бр.) и спортно-технически тестове (10 бр.)

Илюстрациите включват 3 таблици, 2 фигури и 11 „изображения“.

Педагогическият експеримент е описан накратко, тъй като е даден в приложението цялостно. Именно там са предложени много упражнения и 12 тренировъчни модела. Визуализирани са с 21 фигури, като по този начин се възприемат по-лесно.

Математико-статистическия инструментариум, на който е заложила магистър Л. Василева включва: вариационен и корелационен анализи, сравнителен анализ (t-критерий на Стюдънт), метод на индексите за измерване на телесното тегло (BMI – боди мас индекс), които са утвърдени и прилагани от спортните педагози.

Организацията на изследването е описана в 4 етапа, като проучвателната, изследователската и експерименталната част са в периода септември 2015 – декември 2017 г.

Трета глава „Анализ и резултатите“ е с най-голям обем (92 стр.), което е логично и съответства на пропорционалността на работата. В нея

се правят различни анализи по отношение на анкетното проучване, предварителния педагогически и основния педагогически експеримент.

Онагледяването включва 40 таблици и 52 фигури.

Мнението ни е, че десертантката е вникнала задълбочено при анализа на данните, които коментира компетентно. Проведените изследвания доказват подобреното качество на тренировъчния процес под влияние на методиката.

Би трябвало в по-голяма степен да се акцентира върху интерпретацията на резултатите в спортно-педагогически аспект, а не толкова в статистически.

Изводите са много подробно описани и доказват същността на цялостната научноизследователска работа.

Доказва се, че експерименталната научно обоснована методика, с акценти върху работата за бързина и ловкост, е дала положителен резултат върху специфичната работоспособност на 10-12 годишните волейболисти, като при експерименталната група прирастът в резултатите е значително по-висок, съпоставен с този при контролната група.

Препоръките, които дава Л. Василева са целесъобразни, полезни и практически приложими.

Във връзка с тематиката на докторския труд са публикувани 4 научни статии: 3 от редакцията на списание „Спорт и наука“ (2015, 2016, 2017 г.) и 1 публикация от “Activities in physical education and sport”, Vol. 07, №1, Skopje, Macedonia, 2017.

Във всички тези публикации магистър Л. Василева е единствен и самостоятелен автор, което още повече увеличава тяхната стойност.

Дисертационният труд е написан на 198 страници. Онагледен е с 56 таблици, 43 фигури и 11 изображения. Представената дисертация се състои от въведение – 2 стр.; четири глави – 196 стр, ползвана литература – 10 стр. (общо 147 автора, от които 136 на кирилица и 11 на латиница) и 3 интернет сайта.

Като приложения (6 на брой), в обем от 60 страници са дадени: анкетна карта, 8 таблици от извършени вариационен и корелационен анализи. Също така подробно е дадена разработената методика за развиване на специфичната работоспособност при младите волейболисти, онагледена с 21 фигури.

Цялостната методика, дадена в приложение №6 съдържа 45 страници, описани надлежно и компетентно с 21 фигури, спомагащи за по-доброто визуализиране на 12-те тренировъчни модели.

Накрая докторатът завършва с декларация за оригиналност, с което се потвърждава самостоятелността, коректността и лоялността на научния труд, който не е ползван за други научни степени и звания.

Докторатът е разработен в класически научен вариант: въведение, литературен преглед, цел, задачи, организация и методика на изследването, изводи и препоръки, библиография и приложения.

Представен е в много добър полиграфически вид, с прецизно онагледяване, изрядно представени таблици и фигури, културен и грамотен език и стил.

Докторският труд е изготвен според установените изисквания. Той е дисертабилен, актуален и с подчертана научно-приложна стойност. Много от изведените изводи и препоръки могат да бъдат внедрени в практиката.

Авторефератът отразява изложеното в дисертацията. Справката за приносите и декларацията за оригиналност са реални и отразяват извършената изследователска работа, съгласно ЗРАСР – Заповед № ЗП-

357/26.04.2023 г. към Национална спортна академия „Васил Левски“
София.

Приноси към дисертационния труд

- Разглежда се въпросът за детско-юношеския спорт – млади волейболисти на възраст 10 – 12 години, които са бъдещи спортни надежди на страната ни.
- Изследва се актуален подход за методика, насочена към повишаване на специфичната работоспособност при подрастващите в начална за волейбола спортна възраст.
- Чрез анкета се изразяват мненията на спортни експерти, български и чуждестранни, като се засягат въпроси по отношение съдържанието на тренировъчния процес при млади волейболисти.
- Доказва се влиянието и значението на прилаганата методика за развиване на специфичната работоспособност при волейболисти (момчета) в детско-юношеска възраст, което придава научно-приложен характер.
- Застъпва се идеята за по-ранен спортен старт, както и завишаване времетраенето и броя на тренировъчните занимания в рамките на седмичния микроцикъл.
- На базата на цялостно извършената работа по дисертационния труд, с основание считам, че той е напълно самостоятелен, а приносите са достоверни.

Заклучение

Изхождайки от изложените виждания в рецензията, и имайки предвид спортно-педагогическата, преподавателската и засега скромната научна дейност, както и моите лични впечатления, давам своя положителен вот и препоръчвам на членовете на Научното жури към

катедра „Баскетбол, волейбол, хандбал“ при НСА „Васил Левски“, да присъдят на магистър Любомира Любомирова Василева образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност 7.6. Спорт „Теория и методология на спортната наука“.

Рецензент: .....

проф. Василка Христова Серафимова, доктор

София, 08.05.2023

Към докторантката имам следния въпрос: Как се реализират вашите състезатели на клубно и на национално ниво в България и извън страната?